

Opinia Komitetu Regionów „Pakiet »Odpowiedzialne przedsiębiorstwa«”

(2012/C 277/17)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Komisję gospodarki społecznej i innowacji społecznej za kluczowe elementy inicjatywy przewodniej strategii „Europa 2020”, tj. „Unii innowacji”, Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz Aktu o jednolitym rynku.
- Potwierdza, że strategiczna analiza społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw stała się istotniejsza w kontekście konkurencyjności przedsiębiorstw. Może to pomóc w zarządzaniu ryzykiem, ograniczaniu kosztów, pozyskiwaniu kapitału, stosunkach z klientami, zarządzaniu personelem i zwiększaniu zdolności innowacyjnych. Poprzez zwrócenie uwagi na społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw firmy mogą pogłębić zaufanie, którym darzą je pracownicy, konsumenci i obywatele.
- Popiera wezwanie Komisji skierowane do czołowych przedstawicieli europejskiego biznesu, dotyczące ścisłej współpracy z organami publicznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami w celu promowania odpowiedzialnej przedsiębiorczości w rosnącej liczbie przedsiębiorstw unijnych zgodnie z jasno określonymi celami na 2015 i 2020 r.
- Zachęca Komisję do zwrócenia większej uwagi na odmienny stopień rozwoju poszczególnych regionów i różnice między nimi, które są wciąż dostrzegalne w UE. Sytuacja państw członkowskich, regionów i miast w kontekście pięciu głównych założeń strategii „Europa 2020” dotyczących zatrudnienia, badań i innowacji, zmiany klimatu i energii, edukacji i przeciwdziałania ubóstwu jest bardzo różna, zaś kryzys wpływa na kraje należące do UE w różnym stopniu.

Sprawozdawca	Satu TIETARI (FI/ALDE), członkini Rady Miasta Säykylä
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie pakietu „Odpowiedzialne przedsiębiorstwa”, który składa się z: <ul style="list-style-type: none">— komunikatu wprowadzającego, COM(2011) 685 final,— wniosku w sprawie zmiany dyrektyw z zakresu rachunkowości, COM(2011) 684 final,— wniosku w sprawie zmiany dyrektywy w sprawie przejrzystości, COM(2011) 683 final,— komunikatu w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, COM(2011) 681 final,— komunikatu „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”, COM(2011) 682 final.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Komisję gospodarki społecznej i innowacji społecznej za kluczowe elementy inicjatywy przewodniej strategii „Europa 2020”, tj. „Unii innowacji”, Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz Aktu o jednolitym rynku.

2. Potwierdza, że strategiczna analiza społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw stała się istotniejsza w kontekście konkurencyjności przedsiębiorstw. Może to pomóc w zarządzaniu ryzykiem, ograniczaniu kosztów, pozyskiwaniu kapitału, stosunkach z klientami, zarządzaniu personelem i zwiększaniu zdolności innowacyjnych. Poprzez zwrócenie uwagi na społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw firmy mogą pogłębić zaufanie, którym darzą je pracownicy, konsumenci i obywatele.

3. Popiera wezwanie Komisji skierowane do czołowych przedstawicieli europejskiego biznesu, dotyczące ścisłej współpracy z organami publicznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami w celu promowania odpowiedzialnej przedsiębiorczości w rosnącej liczbie przedsiębiorstw unijnych zgodnie z jasno określonymi celami na 2015 i 2020 r.

4. Popiera zamiar Komisji dotyczący nieprzedstawiania jednolitej definicji przedsiębiorczości społecznej dla całej UE, która byłaby wiążąca dla wszystkich stron i powodowałaby wprowadzenie zbyt ścisłych regulacji; ponadto popiera wniosek dotyczący wprowadzenia wspólnych zasad umożliwiających wzięcie pod uwagę politycznych, gospodarczych i społecznych strategii oraz możliwości poszczególnych państw członkowskich. Niemniej jednak język i terminologia powinny być spójne we wszystkich państwach UE.

5. Docenia zaangażowanie Komisji Europejskiej w tworzenie silnej i konkurencyjnej Europy ukierunkowanej na zrównoważony wzrost, co umożliwi utrwalenie ożywienia gospodarczego. W ramach strategii „Europa 2020” przewidziano wsparcie dla konkurencyjnego i zrównoważonego prowadzenia działalności „na pierwszym planie” ⁽¹⁾.

6. Odnotowuje, że z uwagi na nowe czynniki wpływające na konkurencyjność światowa rola europejskiej gospodarki stała się pod znakiem zapytania, i w związku z tym należy zdecydowanie popierać wdrażanie strategii „Europa 2020” tak, aby europejska gospodarka mogła odzyskać swoją pozycję. Perspektywa społeczna, będąca siłą napędową wzrostu, powinna być kluczowym elementem tego procesu.

7. Podkreśla znaczenie wykorzystywania wartości dodanej powstającej dzięki działaniom na szczeblu UE przy reagowaniu na światowe wyzwania. Cele strategii „Europa 2020” mogą zostać osiągnięte jedynie wtedy, gdy zmobilizuje się zasoby państw członkowskich i utworzy synergie.

8. Popiera zintensyfikowanie kompleksowej współpracy i zawieranie porozumień pomiędzy regionami i państwami członkowskimi, co zobowiąże je do realizacji celów strategii „Europa 2020”.

9. Zachęca Komisję do zwrócenia większej uwagi na odmienny stopień rozwoju poszczególnych regionów i różnice między nimi, które są wciąż dostrzegalne w UE. Sytuacja państw członkowskich, regionów i miast w kontekście pięciu głównych założeń strategii „Europa 2020” dotyczących zatrudnienia, badań i innowacji, zmiany klimatu i energii, edukacji i przeciwdziałania ubóstwu jest bardzo różna, zaś kryzys wpływa na kraje należące do UE w różnym stopniu.

⁽¹⁾ COM(2010) 614 final.

10. Jest przekonany, że odpowiedzialne prowadzenie działalności powinno być promowane i nagradzane na rynku, np. poprzez udzielanie dotacji inwestycyjnych czy umożliwianie realizacji zamówień publicznych. Wsparcie powinno być kierowane do podmiotów dostrzegających kluczowe znaczenie pracowników dla rozwoju przedsiębiorstw. Wzrost zatrudnienia osób z grup uznawanych za zagrożone bezrobociem należy premiować, aby uzyskać efekt naśladowictwa.

11. Wyraża zadowolenie z powodu wniosku Komisji dotyczącego publicznego wyróżniania przedsiębiorstw działających w sposób odpowiedzialny społecznie. UE może pomóc w upowszechnianiu sprawdzonych rozwiązań, wspieraniu partnerskiego uczenia się i zwiększaniu liczby przedsiębiorstw opracowujących własne podejście do kwestii CSR.

12. Wzywa Komisję do opracowania regulacji zobowiązujących fundusze inwestycyjne i instytucje finansowe do informowania klientów (obywateli, przedsiębiorstw, organów publicznych itp.) o stosowanych przez siebie zasadach etycznych i regulacjach odpowiedzialnego inwestowania, lub normach i zasadach, które wdrażają z myślą o upowszechnieniu nowego systemu etycznego.

13. Popiera utworzenie europejskiego instrumentu, który pomógłby przedsiębiorstwom społecznym w zapewnianiu dla siebie środków.

14. Sugeruje, aby Komisja i KR monitorowały i regularnie oceniały proces wdrażania i dostępność informacji w tym obszarze. Dzięki dostarczaniu informacji na temat kwestii społecznych, środowiskowych i tych związanych z klimatem można zwiększyć zaangażowanie w stosowanie różnorodnych rozwiązań, co ułatwi identyfikację głównych zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju.

15. Przyjmuje do wiadomości, że rozwój społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw będzie wymagał od firm zdobycia nowych umiejętności i zmiany wartości oraz zachowań. Państwa członkowskie mogą odegrać kluczową rolę w dostarczaniu instytucjom oświatowym zachęt do uwzględniania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego obywatelstwa w odpowiednich programach kształcenia, zarówno na poziomie szkół średnich, jak i wyższych.

16. Wyraża zadowolenie ze względu na to, że w tej inicjatywie kluczową rolę w nowym modelu wzrostu UE przypisano uczeniu się, świadomości społecznej i rozwojowi, oraz popiera zamiar Komisji dotyczący stworzenia i finansowania projektów edukacyjnych mających na celu pogłębianie odpowiedzialności społecznej. Uważa, że kształtowanie postaw przedsiębiorczości społecznej powinno odbywać się już na najwcześniejszym etapie edukacji. Dzięki temu ukształtuje się odpowiednia świadomość roli kapitału ludzkiego w gospodarce.

17. Zauważa, że idea branży została rozwinięta, a nowy typ branży oparty na tworzeniu sieci zyskał na znaczeniu. Rozszerzenie odpowiedzialności społecznej na wszystkie rodzaje działań pomoże takim przedsiębiorstwom się rozwijać.

18. Uznaje, że rozszerzenie społecznej odpowiedzialności na przedsiębiorstwa stanowi główne wyzwanie w procesie zwiększania spójności polityki UE w zakresie praw człowieka.

19. Zauważa, że lepsze wdrażanie zasad przewodnich ONZ przyczyni się do realizacji celów UE w odniesieniu do konkretnych kwestii z zakresu praw człowieka i podstawowych norm pracy, w tym pracy dzieci, przymusowej pracy więźniów, handlu ludźmi, równości kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji, wolności zrzeszania się i prawa do rokowań zbiorowych.

20. Jest przekonany, że Unia Europejska powinna inwestować w rozwiązania o największym potencjale społeczno-gospodarczym i popiera zamiar Komisji dotyczący współpracy z przedsiębiorcami i zainteresowanymi stronami w 2012 r. w celu opracowania wytycznych w dziedzinie praw człowieka dla określonych sektorów oraz dla MŚP, na podstawie zasad przewodnich ONZ.

21. Ponownie podkreśla, że najważniejszym celem powinno być stworzenie bardziej odpowiedzialnego i przejrzystszego systemu finansowania. Inwestorzy przy podejmowaniu swoich decyzji powinni brać pod uwagę nie tylko bieżące korzyści finansowe. Odpowiedzialna polityka względem kapitału ludzkiego przynosi efekty w postaci długookresowych przewag konkurencyjnych. Te przekładają się na wymierne korzyści finansowe.

22. Jest przekonany, że celem wprowadzenia społecznej odpowiedzialności powinno być stworzenie procesów, które umożliwią efektywniejsze, bardziej odpowiedzialne i przejrzystsze zarządzanie kurczącymi się zasobami oraz intensyfikację wdrażania środków w zakresie społecznej odpowiedzialności.

23. Zwraca uwagę, że tendencje demograficzne są powiązane z nowymi modelami konsumpcji. Starzenie się społeczeństwa w krajach rozwiniętych zwiększa popyt na usługi socjalne, ale sprzyja jednocześnie tworzeniu społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstw.

24. Sugeruje, aby Komisja i KR określiły etyczne i oparte na wartościach mechanizmy w celu motywowania przedsiębiorstw do pogłębiania swojej społecznej odpowiedzialności. Będzie to wymagało zdobycia nowych umiejętności i zmiany wartości oraz zachowań.

25. Zaleca znalezienie zachęt, które skłoniłyby przedsiębiorstwa do dobrowolnego przyjęcia bardziej odpowiedzialnej społecznie postawy w oparciu o własne inicjatywy. Przedsiębiorstwa powinny mieć elastyczne możliwości wprowadzania innowacji i powinny móc rozwijać takie podejście do społecznej odpowiedzialności, które będzie pasować do ich sytuacji; ponadto nie należy ich nadmiernie obciążać ze względu na wielkość czy przynależność do danego sektora. Należy podkreślić, że w ramach społecznie odpowiedzialnej przedsiębiorczości upowszechnia się dialog społeczny.

26. Uważa, że należy opracować konkretne i wymierne narzędzia na szczeblu lokalnym w różnych częściach Europy, aby można było dostrzec zarówno bezpośredni, jak i pośredni wpływ tych działań, oraz o nim informować.

27. Popiera koncepcję zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju, obejmującą w sposób wyważony czynniki gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Należy zachęcać do uwzględniania aspektu społecznego w zamówieniach publicznych przy jednoczesnym stosowaniu obecnych ram prawnych UE⁽²⁾.

28. Podkreśla konieczność zadbania o to, by państwa członkowskie i organy publiczne na wszystkich szczeblach wykorzystywały w pełni wszystkie możliwości oferowane w ramach istniejących przepisów w zakresie zamówień publicznych, a także by uwzględniać kryteria społecznej odpowiedzialności w procesie udzielania zamówień. Niemniej małe przedsiębiorstwa i mikroprzedsiębiorstwa powinny mieć zagwarantowane równe szanse udziału oraz równowagę uczestnictwa w ramach postępowania o udzielenie zamówienia.

29. Z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji dotyczące dostosowania prawodawstwa w zakresie zamówień publicznych na szczeblu lokalnym i wzywa Parlament Europejski i Radę do dalszego uwzględniania tych potrzeb, jak również potrzeb MŚP.

30. Zaleca zaproponowanie środków mających na celu reformę prawodawstwa w zakresie zamówień publicznych w celu stworzenia większych szans dla mniejszych, sprawniejszych i społecznie odpowiedzialnych podmiotów. W ramach przeprowadzania procedury udzielenia zamówienia publicznego powinna istnieć możliwość podkreślenia jakości i warunków pracy, zwłaszcza w przypadku sektorów społecznych i opieki zdrowotnej.

31. Nalega, aby w ramach zaproszenia do składania ofert promowano tworzenie partnerstw i sieci. Procedura przetargów nieograniczonych nie powinna być zbyt uciążliwa ani złożona. Nie powinna też wiązać się z nadmierną biurokracją. Poza tym należy unikać sytuacji, w których główny nacisk kładzie się na osiąganie wyników za najniższą cenę i w jak najkrótszym terminie. Ważniejsze jest uzyskanie efektów jakościowych i społecznie oczekiwanych.

Konieczność stworzenia nowych modeli i proponowane rozwiązania na rzecz zwiększenia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

Społeczna odpowiedzialność jako czynnik konkurencyjności

32. Popiera środki, które pomogą przedsiębiorstwom rozwinąć bardziej odpowiedzialne społecznie i bardziej konkurencyjne działania, produkty i pakiety usług. Należy opracować i przeprowadzić ankietę w celu określenia poziomu specjalistycznej wiedzy o danym sektorze, sposobów jej rozwoju oraz wymiernego celu, a także rozpropagowania wymiany sprawdzonych rozwiązań.

Przystępność dla konsumentów

33. Uważa, że konsumenci powinni mieć łatwy dostęp do informacji na temat społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstw i ich produktów. Informacje te powinny być dostępne w formie umożliwiającej ich łatwe wykorzystywanie i rozpowszechnianie.

34. Podkreśla znaczenie przejrzystości i przybliżania obywatelom różnych aspektów procesu produkcji z myślą o propagowaniu społecznej odpowiedzialności. Terminologia powinna być jasna i spójna, a konsumenci winni mieć możliwość przekazywania informacji zwrotnych.

Zrozumiałe zachęty finansowe

35. Jest zdania, że jeżeli zachęty finansowe i inne są przeznaczone na przedsiębiorczość społeczną, należy je przedstawiać w sposób zrozumiały. Jednocześnie otoczenie biznesowe musi sprzyjać odpowiedzialnemu prowadzeniu działalności i sprawiać, by była ona atrakcyjna. Mniejsze przedsiębiorstwa powinny mieć również rzeczywistą szansę na to, aby działać jako przedsiębiorstwa społeczne.

Szkolenia, edukacja

36. Uważa, że w ramach szkoleń nie poświęca się wystarczająco wiele uwagi przedsiębiorczości społecznej. Brak przedsiębiorczego podejścia u menadżerów przedsiębiorstw społecznych może uniemożliwiać ich rozwój. Dlatego należy w przyszłości odnieść się do kwestii gospodarki społecznej dwutorowo: bieżąco – w ramach szkoleń, oraz przyszłościowo – w zakresie programów szkolnictwa wyższego. Uwzględnienie tych zagadnień pozwoli na ukształtowanie kadr we właściwy sposób.

37. Jest zdania, że inicjatywy rozwojowe i szkoleniowe powinny być opracowywane we współpracy z organami odpowiedzialnymi za finansowanie. W ten sposób kapitał ludzki będzie mógł zostać wykorzystany do rozwoju społecznej przedsiębiorczości.

Przegląd prawodawstwa w zakresie zamówień publicznych

38. Odnotowuje, że w przetargach dotyczących usług publicznych i zamówień publicznych na dostawy na ogół kładzie się nacisk na koszty. Udzielanie zamówień przebiega w formie pojedynczego, dużego przetargu dotyczącego usług lub dostaw, z którego mogą zostać wykluczone mniejsze podmioty z uwagi na proponowaną przez nie wyższą cenę jednostkową. Powinna istnieć większa możliwość wzięcia pod uwagę zrównoważonego rozwoju w ramach procesu udzielania zamówień. Należy organizować szkolenia i zapewniać poradnictwo na temat składania ofert.

Zachęcanie do przedsiębiorczości społecznej

39. Jest zdania, że należy zachęcać ludzi do przedsiębiorczości społecznej po to, by eksperci z różnych dziedzin zostali zaangażowani i wymieniali się informacjami na temat różnych praktycznych aspektów.

40. Zwraca uwagę na to, że zwłaszcza MŚP mają poczucie wykluczenia w momencie, gdy są tworzone nowe przepisy i regulacje. Firmom należy stworzyć praktyczne możliwości wywierania presji i oceniania wpływu różnych środków oraz zapewnić im dostęp do elastyczniejszych rozwiązań, np. w zakresie form finansowania.

41. Jest również przekonany, że w celu ułatwienia dostępu do finansowania ważne jest znalezienie nowego sposobu poprawienia wyników przedsiębiorstw, zwiększenia ich odpowiedzialności i przejrzystości.

(²) *Buying Social: a guide to taking account of social considerations in public procurement* (Kupowanie z uwzględnieniem kwestii społecznych: przewodnik dotyczący uwzględniania kwestii społecznych w zamówieniach publicznych), Komisja Europejska, 2011 r.

42. Zauważa, że w gospodarce społecznej jest obecnie zatrudnionych ponad 11 mln ludzi mieszkających w UE, tj. 6 % całej siły roboczej⁽³⁾. Obejmuje ona organizacje o specjalnym statusie prawnym (spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych) – z których wiele realizuje cele społeczne zgodnie z ich szczególną formą prawną – a także przedsiębiorstwa społeczne działające w formie tradycyjnych prywatnych firm lub spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

43. Podkreśla brak wystarczającego uznawania różnorodnych form przedsiębiorczości społecznej. Zainteresowane podmioty z różnych regionów i krajów nie są ze sobą wystarczająco powiązane, co utrudnia rozpowszechnianie sprawdzonych rozwiązań, ustanawianie partnerstw i tworzenie nowych możliwości.

44. W szczególności podkreśla potrzebę stworzenia na jednolitym rynku nowej formuły wzrostu ukierunkowanej na możliwie pełne zatrudnienie.

45. Wzywa do zastanowienia się nad tym, czy przedsiębiorstwa społeczne nie mogłyby odgrywać istotnej roli gospodarczej uzależnionej przykładowo od interwencji w zakresie metod produkcji w sektorze publicznym. Przedsiębiorczość społeczna może być jednym ze sposobów reformy usług publicznych, reformy której w przyszłości zapewne nie da się uniknąć.

46. Wzywa do uwzględniania szczególnych cech przedsiębiorstw społecznych zwłaszcza w procesie udzielania zamówień publicznych. Niemniej nie może to zakłócić konkurencji.

47. Popiera środki przedsięwzięte przez Komisję w ramach Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁽⁴⁾ i Aktu o jednolitym rynku⁽⁵⁾ w celu pogłębienia spójności terytorialnej i sformułowania nietuzinkowych podejść do problemów społecznych, w szczególności po to, aby rozwiązać problem ubóstwa i wykluczenia społecznego.

48. Popiera koncepcję zakładającą, że przedsiębiorstwa społeczne mogłyby tworzyć swoją własną kategorię, z własnym statusem prawnym i celami innymi niż zwykle zwiększanie zysków przez udziałowców. Taka kategoria przedsiębiorstw mogłaby mieć własne priorytety (regionalne i krajowe).

49. Popiera wniosek Komisji dotyczący określenia wspólnych zasad przy jednoczesnym uwzględnieniu różnych politycznych, gospodarczych i społecznych wyborów państw członkowskich oraz możliwości przedsiębiorstw społecznych w zakresie innowacji.

⁽³⁾ CIRIEC (International Centre of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economy – Międzynarodowe Centrum Badań i Informacji na temat Gospodarki Publicznej, Społecznej i Spółdzielczej), *The Social Economy in the European Union* (Gospodarka społeczna w Unii Europejskiej), s. 48.

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji w sprawie Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej, COM(2010) 758 final, 16.12.2010.

⁽⁵⁾ Komunikat Komisji „Akt o jednolitym rynku. Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania. »Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego«, COM(2011) 206 final, 13.4.2011.

50. Zwraca uwagę, że odpowiedzialność społeczna nie jest dla małych przedsiębiorstw niczym nowym. Przedsiębiorczość społeczna jest bowiem stosowana przez przedsiębiorstwa, które nie zdają sobie nawet z tego sprawy. Terminologia i koncepcje mogą być dla nich niezbrane. Należy zwiększyć świadomość obywateli w zakresie tych koncepcji, aby można je było stosować w działaniach biznesowych i w ulepszaniu tych działań.

51. Popiera środki mające na celu zwiększenie świadomości na temat przedsiębiorczości społecznej i poprawienie jej widoczności i znajomości. Informacje na temat przedsiębiorstw społecznych powinny być szybciej i łatwiej dostępne tak, aby można było szybciej dzielić się doświadczeniami i sprawdzonymi rozwiązaniami.

52. Opowiada się za stworzeniem wielojęzycznej platformy cyfrowej służącej wymianie informacji i przeznaczonej dla przedsiębiorstw społecznych, inkubatorów i klastrów przedsiębiorstw oraz inwestorów społecznych, a także za ułatwieniem wymiany informacji i dostępu do wsparcia w ramach programów unijnych. Budowa platformy powinna być poprzedzona konsultacjami z zainteresowanymi grupami.

53. Sugeruje, że należy stworzyć wszelkie warunki do ujednolicenia praktyk w zakresie finansowania projektów. Zważywszy na to, że o finansowanie projektów trzeba ubiegać się u kilku różnych organów, wnioskodawcy muszą zapoznać się z różnymi przepisami i wskazówkami dotyczącymi każdego z nich, ponieważ rodzaj i wielkość wsparcia w ramach odmiennych systemów różni się w zależności od organów odpowiedzialnych za przydział funduszy publicznych, charakteru projektu i ustawodawstwa krajowego. W przypadku mniejszych podmiotów dysponujących niewielkimi zasobami ogranicza to możliwości udziału w projektach. Należy zwrócić uwagę także na wdrażanie, interpretowanie i stosowanie procedur dotyczących funduszy UE.

54. Jest przekonany, że należy podjąć szeroko zakrojone działania i stworzyć ukierunkowane programy w celu wsparcia przedsiębiorstw społecznych i promowania innowacji społecznych. Niemniej środki te muszą zostać zaplanowane bez szkody dla konkurencji.

55. Zwraca uwagę na trudności napotymane przez przedsiębiorstwa społeczne poszukujące środków finansowych na rozwój działalności. Sposób, w jaki wykorzystują zyski, oraz to, że zatrudniają osoby w trudnej sytuacji socjalnej, sprawia, że kredytodawcy i potencjalni inwestorzy postrzegają przedsiębiorstwa społeczne jako obciążone większym ryzykiem i mniej dochodowe od innych rodzajów firm.

56. Popiera proponowane przez Komisję rozwiązania⁽⁶⁾ mające na celu zachęcenie podmiotów prywatnych i publicznych do większego inwestowania w te przedsiębiorstwa poprzez udział w kapitale lub pożyczki, czy to w ramach inwestycji odpowiedzialnych społecznie czy europejskiego instrumentu wspierającego finansowanie przedsiębiorstw społecznych.

⁽⁶⁾ COM(2011) 681 final.

57. Opowiada się za opracowaniem na szczeblu europejskim ram regulacyjnych umożliwiających stworzenie nowego, społecznie odpowiedzialnego instrumentu inwestycyjnego.

58. Nalega, aby wszystkie przedsiębiorstwa i fundacje z sektora przedsiębiorstw społecznych mogły działać na jednolitym rynku, w związku z czym przepisy nie powinny być nadmiernie skomplikowane. Zapoznanie się z przepisami i ich przestrzeganie powinno być proste.

59. Przyjmuje z zadowoleniem plany Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (7) dotyczące wprowadzenia w 2012 r. usługi „kapitał własny” (ESIEF (8)) służącej do inwestowania w instrumenty o celach społecznych. Szczególnie trudne wydaje się zapewnienie finansowania na początek działalności.

60. Sugeruje, aby przyrzeć się możliwości zdobycia nowych inwestorów i aby rozważyć, czy możliwe jest rozwinięcie takiego podejścia do rozpoczynania działalności przedsiębiorstw społecznych, które zachęcałoby różne podmioty zapewniające finansowanie do angażowania się w system innowacji. Finansowanie należy połączyć z opieką i doradztwem w zakresie działalności gospodarczej i inwestycji, gdyż już sama mnogość możliwości finansowania utrudnia nowym małym przedsiębiorstwom ubieganie się o wsparcie finansowe. Trudności w opisywaniu działalności tych przedsiębiorstw i określaniu ich celów utrudniają dostęp do finansowania.

61. Nalega, aby inwestycje były dopasowywane za pomocą ścisłej definicji skutków i w oparciu o wymóg działania w odpowiedzialny sposób.

62. Proponuje, aby generowanie nowych innowacji i zakładanie nowych przedsiębiorstw było jakościowym celem rozwoju przedsiębiorczości społecznej po to, aby przyczynić się do ograniczenia długoterminowego bezrobocia oraz tworzenia nowych i stałych miejsc pracy i sieci, zwłaszcza między małymi przedsiębiorstwami.

63. Zaleca zbadanie, czy przedsiębiorczość społeczna i związane z nią szkolenia nie mogłyby zostać wykorzystane, aby pomóc młodym ludziom w trudnej sytuacji w poszukiwaniu pracy, oraz czy praca w przedsiębiorstwie społecznym nie byłaby dla nich szansą na zdobycie zawodu, doświadczenia, zaprzestanie pobierania zasiłków i wejście na ścieżkę kariery.

64. Podkreśla możliwość przekazania młodszemu pokoleniu umiejętności i wiedzy ukrytej pracowników w średnim wieku poprzez stworzenie przedsiębiorstwa społecznego. Starsi pracownicy, którzy mogliby pracować znacznie dłużej, są również zagrożeni zwolnieniami i marginalizacją w czasie kryzysu gospodarczego. Fundusze UE powinny być także wykorzystywane do stosowania modelu mistrz-uczeń w przedsiębiorczości społecznej. Przekazywanie wiedzy pomiędzy pokoleniami tworzy znaczącą wartość dodaną, ponieważ starsi pracownicy mogą pokazywać młodszemu ich sposób myślenia i przekazywać

wiedzę fachową, a młodszy mogą zaoferować nowe pomysły i entuzjazm. Dlatego też model mistrz-uczeń działa w obie strony.

65. Popiera przekazywanie osobom starszym większej ilości informacji na temat korzyści płynących z przedsiębiorczości społecznej w ramach Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej w 2012 r.

66. Jest przekonany, że aby zwiększyć umiejętności biznesowe, należy zapewnić pomoc ekspertów, usługi rozwojowe, organizować seminaria na temat współpracy, wizyty studyjne i podejmować inne działania odpowiadające sytuacji, z którymi muszą mierzyć się przedsiębiorstwa, a także promować wymianę wiedzy specjalistycznej.

67. Opowiada się za dostatecznie długoterminowym podejściem, a nie za podejściem częściowym, opartym na projektach. Wstępnym warunkiem zapewnienia dochodowego funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych jest działanie w ramach stopniowego procesu opartego na jasno określonych celach śródkresowych.

68. Opowiada się za tworzeniem partnerstw zarówno pomiędzy sektorami, jak i organizacjami z różnych branż i sektorów. Jakie inne istotne podmioty powinny zostać zaangażowane? Które z nich już teraz angażują się w przedsiębiorczość społeczną? Co z powiązanymi projektami, programami i sieciami, z którymi przedsiębiorczość społeczna łączy się jako całość lub w odniesieniu do których podejmowane są próby połączenia ich z przedsiębiorczością społeczną? W jaki sposób inne projekty / podmioty finansujące / inwestorzy mogą skorzystać ze współpracy w ramach sieci?

69. Jest zdania, że rozsądne podejścia i wykonalne modele należy określić we współpracy z zainteresowanymi stronami. Należy ocenić i spisać przedsiębiorstwa społeczne w Europie, a także określić ich cechy szczególne, modele finansowania, znaczenie gospodarcze, potencjał transgranicznego wzrostu, formy prawne oraz przepisy i zasady obowiązujących ich systemów podatkowych. W ten sposób będzie można wykorzystać istniejące informacje i stworzyć modele koncepcyjne, uwzględniając sprawdzone rozwiązania.

Opracowanie systemu certyfikacji przedsiębiorczości społecznej

70. Jest zdania, że w związku z rosnącym zróżnicowaniem przedsiębiorczości oraz ze wzrostem liczby różnych przedsiębiorstw należy tak doprecyzować definicję przedsiębiorczości społecznej, aby sprawliwy system podatkowy, emerytalny i zabezpieczenia społecznego był stosowany w sposób umożliwiający tworzenie miejsc pracy i wsparcie rozwoju różnych możliwości gospodarczych.

71. Zaleca stworzenie certyfikacji na szczeblu lokalnym, opartej o określone kryteria, bliską współpracę i tworzenie partnerstw pomiędzy regionami. Opowiada się za uwzględnieniem konkretnych aspektów regionalnych z myślą o udzieleniu wsparcia odpowiedzialnym przedsiębiorstwom (tak pod względem istoty, jak i formy uznawania prowadzonej przez nie działalności).

(7) Grupa EBI.

(8) Europejski fundusz społeczny na rzecz inwestycji i przedsiębiorczości (ESIEF), który miałby zostać zainwestowany w 10–15 instrumentów w różnych państwach członkowskich.

Szkolenia, doradztwo i mentoring na rzecz ciągłego rozwoju

72. Uważa, że tworzenie korzystnego otoczenia działalności przedsiębiorstw zaangażowanych w gospodarkę społeczną będzie wymagało wykształcenia z ich strony nowej formy przywództwa i wiedzy eksperckiej, co można osiągnąć poprzez modyfikację programów szkolnictwa wyższego, szkolenia i systematyczny rozwój.

73. Zaleca uczenie się przez działanie lub poprzez podejście mistrz-uczeń, oparte na efektywnym wykorzystaniu zasobów. Gromadzenie doświadczeń i ich wymiana między przedsiębiorstwami społecznymi, które działały już w danym sektorze przez pewien czas, jest ważnym sposobem rozpowszechniania informacji.

Wyniki, na których można się wzorować i które można powielać

74. Zwraca uwagę na potrzebę oceny tego, w jakim zakresie praca i działania osób aktywnych w przedsiębiorczości społecznej może być wykorzystywana jako wzór, który można powielać, i w jaki sposób można na tej podstawie stworzyć atrakcyjny model produkcji, który zachęciłby inwestorów do ulepszeń, a konsumentów do zakupów.

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu młodych ludzi

75. Uważa, że należy inwestować w zatrudnienie i dobrobyt młodych ludzi i innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez poprawianie możliwości zatrudnienia i rozwijanie prewencyjnej działalności przedsiębiorstw społecznych. Dzięki łatwo dostępnej „konceptji operacyjnej” można by zapewnić warunkowe finansowanie działań służących zapobieganiu marginalizacji dzieci i młodych ludzi, mając na uwadze przyszłe rozwijanie i poszerzanie nowych typów usług. Młodzi ludzie powinni mieć również możliwość składania wniosków o finansowanie własnych projektów i działań.

76. Zauważa, że spółki giełdowe nie mogą działać bez nadzoru ze strony państwa członkowskiego.

77. Podkreśla konieczność ukierunkowania środków w ramach „konceptji operacyjnej” zwłaszcza na ocenę skutków.

78. Opowiada się za elastycznością w zakresie częstotliwości i terminów publikowania informacji finansowych dotyczących małych i średnich emitentów i nalega na określenie odpowiedniej częstotliwości publikowania tych informacji.

79. Popiera środki mające na celu uproszczenie części opisowej sprawozdań finansowych dla małych i średnich emitentów.

80. Ma nadzieję, że w ramach debaty na temat innowacji społecznej szczególna uwaga zostanie poświęcona zapobieganiu marginalizacji i równouprawnieniu płci.

81. Nalega na ustandaryzowanie i uproszczenie przekazywania informacji i jednocześnie odnotowuje to, że obecnie

dostęp do informacji finansowych dotyczących spółek giełdowych jest utrudniony na szczeblu UE – zainteresowane strony muszą przeszukiwać 27 różnych krajowych baz danych, aby znaleźć odpowiednie informacje.

82. Wzywa do stworzenia takiego otoczenia biznesowego, które będzie w większym stopniu zachęcało do kreatywności i innowacyjności i które zwiększy przekonanie do przedsiębiorczości poprzez ograniczenie biurokracji i usunięcie przeszkód, które przede wszystkim utrudniają działania małych i średnich firm (MŚP).

83. Opowiada się za zwiększeniem roli odpowiedzialnych przedsiębiorstw w społeczeństwie i rozwinięciem takiego otoczenia, w którym przedsiębiorstwa zachęca się do wprowadzania innowacji pociągających za sobą skutki społeczne i realizacji rentownych projektów. Realizowane projekty powinny być rentowne i motywujące dla przedsiębiorstw, a w ramach działań operacyjnych należy od początku mieć na uwadze przedsiębiorców.

84. Zaleca jednoczesną ocenę inicjatywy przewodniej „Unia innowacji”, która ma na celu promowanie innowacji społecznych i wykorzystywanie kreatywności stowarzyszeń i przedsiębiorstw społecznych z korzyścią dla grup w najtrudniejszym położeniu oraz zaspokajanie nagłych potrzeb społecznych, z którymi nie poradziły sobie rynek i organy publiczne tak, aby uniknąć powielania rozwiązań.

85. Popiera uproszczenie dyrektyw o rachunkowości, w szczególności w odniesieniu do mniejszych przedsiębiorstw. Dyrektywy o rachunkowości powinny zawierać rozsądne i sprawiedliwe wymogi dotyczące np. ujawniania informacji i zasad wyceny, w których uwzględnia się wielkość danego przedsiębiorstwa oraz sektor, w którym działa.

86. Jest zdania, że uproszczenie wymogów w zakresie rachunkowości może poprawić warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, co będzie zachęcało do zakładania nowych firm i przedsiębiorczości. Komitet Regionów nie dysponuje środkami na przeprowadzenie analizy skutków wymogów w zakresie rachunkowości i zaleca, aby Parlament Europejski zadbał o przeprowadzenie szeroko zakrojonej analizy, zanim dyrektywy w zakresie rachunkowości wejdą w życie.

87. Niemniej opowiada się za takim uproszczeniem obowiązujących wymogów, w ramach którego sprawozdania finansowe nadal będą porównywalne i będą spełniać swoje zadania.

88. Zaleca ustandaryzowanie progów dla przedsiębiorstw tej samej wielkości w celu ułatwienia porównań i wzywa do promowania porównywalności danych finansowych w całej Unii Europejskiej.

89. Popiera zamiar przyjęcia regulacji, które będą zgodne z zasadą pomocniczości i proporcjonalności, i chciałby zapewnić to, że obciążenia administracyjne będą proporcjonalne do związanych z nimi korzyści.

90. Popiera Akt o jednolitym rynku⁽⁹⁾, który ma uprościć funkcjonowanie MŚP stanowiących 99 % przedsiębiorstw w Europie. W Akcie o jednolitym rynku dostrzeżono konieczność uwzględnienia odmiennych potrzeb MŚP jako odrębnej kategorii oraz potrzebę wydzielenia w jej ramach poszczególnych segmentów. Ponadto podejście „najpierw myśl na małą skalę” zastosowane w tym wniosku umożliwi dopasowanie systemów rachunkowości do przedsiębiorstw o różnych wielkościach.

91. Opowiada się za zapewnieniem tego, aby państwa członkowskie nie wprowadzały dodatkowych, zbędnych wymogów. Najlepszym środkiem, za pomocą którego można to osiągnąć, jest skoordynowane prawodawstwo UE. W odniesieniu do średnich i dużych przedsiębiorstw należy sprawić, aby sprawozdawczość finansowa była bardziej porównywalna na szczeblu UE z uwagi na to, że działania tych przedsiębiorstw obejmują często całą UE i są istotne dla zainteresowanych podmiotów na całym rynku wewnętrznym.

92. Popiera deklarację rządów należących do G8 dotyczącą „stworzenia przepisów w zakresie przejrzystości i regulacji promujących stosowanie dobrowolnych norm zobowiązujących przedsiębiorstwa z sektora naftowego, gazowego lub wydobywczego do ujawniania płatności ponoszonych przez nie na rzecz rządów lub do tego zachęcających”. Parlament Europejski opublikował także rezolucję⁽¹⁰⁾, w której ponownie wyraził swoje poparcie dla wprowadzenia wymogu prowadzenia sprawozdawczości z podziałem na poszczególne kraje, w szczególności w przypadku przemysłu wydobywczego.

Wnioski

93. Uważa, że priorytetowe znaczenie ma to, by wprowadzić środki, które ukierunkują MŚP na powszechniejsze przyjmowanie perspektyw społecznych i odpowiedzialnych społecznie w ramach swojej działalności, a także zachęca je do tego i będą im w tym pomagać. W Unii Europejskiej działa około 24 milionów małych i średnich przedsiębiorstw, dlatego dla przyszłości Unii ma znaczenie, jak zachęcimy młodych ludzi zwłaszcza do angażowania się w nowy typ przedsiębiorczości odpowiedzialnej społecznie.

94. Uważa, że dobrze dobrane rozwiązania będą służyły wsparciu tworzenia nowych przedsiębiorstw i rozwoju już istniejących firm. Środki w zakresie polityki przemysłowej powinny być ukierunkowane zwłaszcza na wsparcie tych przedsiębiorstw, które tworzą liczne miejsca pracy, dążą do międzynarodowego i społecznie odpowiedzialnego wzrostu oraz potrafią wykorzystywać sieci.

95. Jest przekonany, że przyszłość będzie zależeć od rozwoju regionalnego. Wybrane cele lub procedury mogą być ukierunkowane na budowanie nowych koncepcji, zachowanie starych lub dostosowanie do zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym. Najważniejszym czynnikiem jest zdolność danego regionu do wykorzystywania własnej wiedzy praktycznej, podkreślania swoich silnych stron, specjalizacji oraz tworzenia sieci regionalnych, krajowych i międzynarodowych.

⁽⁹⁾ Przejrządy dyrektywy o rachunkowości przewidziano w punkcie 2.11 komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z kwietnia 2011 r. „Akt o jednolitym rynku. Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania. »Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego«, który jest dostępny na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/20110413-communication_enl.pdf#page=2.

⁽¹⁰⁾ Rezolucja INI/2010/2102.

96. Zwraca uwagę, że należy sprawdzić skuteczność i znaczenie dotacji dla przedsiębiorstw, a następnie na podstawie tych ustaleń wprowadzić niezbędne zmiany i oszczędności. Należy rozwijać sieciowe działania przedsiębiorstw, aby wspierać regionalną politykę przemysłową i jednocześnie lepiej wykorzystywać potencjał, mocne strony i możliwości danego regionu. Współpracę pomiędzy centralnymi i najbardziej oddalonymi obszarami można pogłębić dzięki osiągnięciom w dziedzinie mapowania. Współpraca, partnerstwa i tworzenie sieci pomiędzy regionami powinny również stać się efektywniejsze.

97. Uważa, że ważne jest również uwzględnienie tego, czy rozmiar projektów i złożoność przepisów wynika z faktu, że projektami często kierują organy wyspecjalizowane w zarządzaniu nimi, takie jak gminy, uniwersytety, szkoły i różne podmioty odpowiedzialne za rozwój. Należy zwrócić szczególną uwagę na zagwarantowanie równych szans udziału w projektach małym przedsiębiorstwom. Wyspecjalizowane organizacje co prawda dysponują większymi zasobami na analizowanie złożonych przepisów dotyczących projektów i sporządzanie wymaganych sprawozdań, na co mniejszym przedsiębiorstwom może brakować wiedzy bądź możliwości. Jednak sprawniejsze podejście przedsiębiorstw mogłoby umożliwić bardziej opłacalną realizację projektów.

98. Zwraca uwagę na to, że obecnie forma organizacyjna przedsiębiorstw społecznych jest niewłaściwie zdefiniowana; głównymi podmiotami są wciąż podmioty administracji publicznej i większe jednostki, a przedsiębiorcy wciąż postrzegają przedsiębiorczość społeczną bardziej jako dobroczynne świadczenie usług rzeczywiste źródło działalności gospodarczej. W związku z tym takie działania wydają się im obce i niezwiązane z przedsiębiorczością lub są postrzegane jako konkurencja, a nie jako równoważny sposób prowadzenia działalności. W kontekście rozwijania przedsiębiorczości społecznej należy na tę kwestię zwrócić szczególną uwagę.

99. Jest zdania, że należy poprawić informacje na temat możliwości w zakresie tworzenia przedsiębiorstw społecznych i sprawić, by były łatwiej dostępne. Na głównym portalu internetowym powinny znaleźć się odniesienia do uaktualnianych, podstawowych informacji. Informacje te powinny być wzajemnie połączone i dostarczane za pomocą skutecznych mediów, takich jak biuletyny, dzielenie się kluczowymi doświadczeniami i ciągłe uaktualniania.

100. Uważa, że należy uzgodnić kwestię priorytetów wdrażania środków oraz wybrać najlepsze praktyczne narzędzia techniki i metody, za pomocą których będzie można rozwiązać problemy w różnych obszarach. Tego rodzaju metody powinny być opracowywane i powielane w celu ich wykorzystywania przez możliwie jak największe grono zainteresowanych podmiotów.

101. Jest zdania, że należy zwiększyć możliwości wszechstronnego rozwoju w zakresie przedsiębiorczości; gromadzenie doświadczeń i ich wymiana między przedsiębiorstwami społecznymi, które działały już w danym sektorze, jest ważnym sposobem rozpowszechniania informacji. Europa powinna być zdeterminowana w budowaniu zintegrowanej UE, w której każdy podmiot jest ważny, a wysiłki koncentrują się na poszukiwaniu dla każdego takiej roli, która umożliwi spotęgowanie umiejętności tej osoby.

102. Zauważa, że celem jest pomoc w tworzeniu nowych koncepcji i przyspieszenie przyjęcia nowych metod działania. Do wprowadzania nowych metod na rynek i zdobywania nowych doświadczeń przez sukcesy i porażki można wykorzystać pilotażowanie. Sektor zyska w ten sposób funkcjonalniejsze modele lepszej jakości oraz informację na temat skuteczności i wpływu konkretnej koncepcji w różnych docelowych państwach oraz na temat związanych z nią trudności i problemów.

103. Zwraca uwagę, że pilotażowanie jest jednym ze sposobów przyciągania uwagi do przedsiębiorczości. Istnieje wiele obszarów, na których można eksperymentować; pilotażowanie umożliwia utrzymanie ryzyka we wcześniej wyznaczonych granicach. Jeżeli celem projektów pilotażowych jest wyłonienie takich pomysłów biznesowych, które przyniosą zyski, wsparcie w formie finansowania i dostarczania informacji jest ważne już na początkowych etapach. Projekty pilotażowe mogą pełnić również funkcję platform nauczania, zanim wprowadzone zostaną nowe podejścia.

104. Wreszcie zaleca metodyczne poszukiwanie rozwiązań długoterminowych i postępowanie krok po kroku. Europie potrzebna jest nowa determinacja, aby pobudzić wzrost gospodarczy, co jest możliwe do osiągnięcia w sposób odpowiedzialny społecznie, także w kontekście ograniczeń środowiskowych. Należy opracować środki zapobiegające wykluczeniu, które powinny wybiegać daleko w przyszłość. Należy unikać krótkoterminowych i opartych na projektach środków bez określonych wymogów w zakresie działań następczych. W dalszym ciągu opowiadamy się za formułowaniem bardziej szczegółowych wniosków dotyczących środków oraz sprawozdań dotyczących zarówno odpowiedzialności społecznej, jak i przedsiębiorstw społecznych, tak aby można było uczynić więcej na rzecz zwiększania stabilności społecznej. Podsumowując, najważniejszymi kwestiami są: zwracanie uwagi na działania udoskonalające, wymiana przykładów sprawdzonych rozwiązań i korzystanie z nich, wymiana dostępnych informacji i powielanie rezultatów. Komitet zachęca do identyfikowania prototypów i wspierania przyszłościowych działań.

Bruksela, 19 lipca 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
